Predmet C-333/22

Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98. stavka 1. Poslovnika Suda

Datum podnošenja:

20. svibnja 2022.

Sud koji je uputio zahtjev:

Cour d'appel de Bruxelles (Belgija)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

9. svibnja 2022.

Žalitelji:

Ligue des droits humains ASBL

BA

Druga stranka u žalbenom postupku:

L'organe de contrôle de l'information policière

---

1. Predmet i podaci o sporu:

1 Osoba BA željela je 2016. sudjelovati u postavljanju i uklanjanju opreme za deseto izdanje foruma „Europski dani razvoja" u Bruxellesu. U tu je svrhu trebala dobiti „sigurnosnu potvrdu".

2 Dopisom od 22. lipnja 2016. nacionalno tijelo nadležno za sigurnost odbilo je izdati potrebnu sigurnosnu potvrdu, pri čemu je navelo sljedeće:

„Budući da iz podataka […] kojima raspolaže nacionalno tijelo nadležno za sigurnost proizlazi da je poznato da je zainteresirana osoba sudjelovala u različitim prosvjedima (deset) u razdoblju od 2007. do 2016.

Budući da se na temelju tih podataka ne može izdati sigurnosna potvrda u okviru prethodno navedene uredbe koja je donesena osobito zbog državne sigurnosti kao i stabilnosti ustavnog demokratskog poretka".

RADNI DOKUMENT

3 Loiem du 30 juillet 2018 relative à la protection des personnes physiques à l'égard des traitements de données à caractère personnel (Zakon od 30. srpnja 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka, u daljnjem tekstu: LPD), koji je stupio na snagu 5. rujna 2018., uspostavljeno je nadzorno tijelo koje se naziva Organe de contrôle de l'information policière (Tijelo za nadzor policijskih informacija, Belgija).

4 Savjetnik osobe BA zatražio je 4. veljače 2020. Tijelo za nadzor policijskih informacija da utvrdi voditelje sporne obrade i da im naloži da osobi BA daju pristup svim informacijama koje se na nju odnose.

5 Porukom elektroničke pošte od 6. veljače 2020. Tijelo za nadzor policijskih informacija odgovorilo je da osoba BA ima pravo samo na neizravan pristup, pri čemu je tvrdilo da će provjeriti osobne podatke osobe BA kako bi zajamčilo zakonitost eventualne obrade u Banque de données nationale générale (Opća nacionalna baza podataka (B.N.G.)). Navelo je da je nadležno naložiti policiji, po potrebi, brisanje ili izmjenu podataka te da se nakon tog nadzora njegova klijenta obavještava o činjenici da su „*provedene potrebne provjere*".

6 Tijelo za nadzor policijskih informacija 22. lipnja 2020. napisalo je:

„[…] obavještavam vas, u skladu s člankom 42. Zakona od 30. srpnja 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka (LPD), da je Tijelo za nadzor provelo potrebne provjere.

To znači da su se osobni podaci vašeg klijenta provjerili u policijskim bazama podataka kako bi se zajamčila zakonitost eventualne obrade.

Osobni podaci su, po potrebi, izmijenjeni ili izbrisani.

Kao što sam vam to objasnio u svojoj poruci elektroničke pošte od 2. lipnja 2020., člankom 42. LPD-a Tijelu za nadzor ne dopušta se da dostavi više informacija."

7 Osoba BA i Ligue des droits humains podnijeli su 2. rujna 2020. tužbu protiv Tijela za nadzor policijskih informacija pred predsjednikom tribunala de première instance francophone de Bruxelles (Prvostupanjski sud na francuskom jeziku u Bruxellesu, Belgija), na temelju članka 209. Zakona od 30. srpnja 2018., kojom u biti traže pristup svim osobnim podacima koji se odnose na osobu BA i, slijedom toga, da Tijelo za nadzor policijskih informacija utvrdi voditelje obrade i eventualne primatelje tih podataka.

8 Rješenjem od 17. svibnja 2021. predsjednik se proglasio nenadležnim.

9 Zahtjevom od 15. lipnja 2021. pred courom d'appel de Bruxelles (Žalbeni sud u Bruxellesu, Belgija) pokrenut je ovaj postupak.

RADNI DOKUMENT

2. Predmetne odredbe:

Pravo Unije

Povelja Europske unije o temeljnim pravima

10 Člankom 8., naslovljenim „Zaštita osobnih podataka”, određuje se:

„1. Svatko ima pravo na zaštitu osobnih podataka koji se na njega ili nju odnose.

2. Takvi podaci moraju se obrađivati pošteno, u utvrđene svrhe i na temelju suglasnosti osobe o kojoj je riječ, ili na nekoj drugoj legitimnoj osnovi utvrđenoj zakonom. Svatko ima pravo na pristup prikupljenim podacima koji se na njega ili nju odnose i pravo na njihovo ispravljanje.

3. Poštovanje tih pravila podliježe nadzoru neovisnog tijela.”

11 Člankom 47., naslovljenim „Pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje”, određuje se:

„Svatko čija su prava i slobode zajamčeni pravom Unije povrijeđeni ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred sudom, u skladu s uvjetima utvrđenima ovim člankom.

Svatko ima pravo da zakonom prethodno ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj. Svatko ima mogućnost biti savjetovan, branjen i zastupan.

Pravna pomoć osigurava se za osobe koje nemaju dostatna sredstva, u mjeri u kojoj je takva pomoć potrebna za osiguravanje učinkovitog pristupa pravosuđu.”

Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP

12 Člankom 17., naslovljenim „Ostvarivanje prava ispitanika i provjera nadzornog tijela”, određuje se:

„1. U slučajevima iz članka 13. stavka 3, članka 15. stavka 3. i članka 16. stavka 4. države članice usvajaju mjere kojima se osigurava da se prava ispitanika mogu ostvariti i putem nadležnih nadzornih tijela.

2. Države članice osiguravaju da voditelj obrade obavješćuje ispitanika o mogućnosti ostvarivanja njegovih prava putem nadzornog tijela na temelju stavka 1.

RADNI DOKUMENT

3. Kada se ostvaruje pravo iz stavka 1., nadzorno tijelo obavješćuje ispitanika najmanje o tome da je ono provelo sve potrebne provjere ili preispitivanje. Nadzorno tijelo također obavješćuje ispitanika o njegovu pravu na sudski pravni lijek."

Belgijsko pravo

Zakon od 30. srpnja 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka

13 Glavom 2. koja se odnosi na kaznenopravni kontekst i javnu sigurnost prenosi se Direktiva 2016/680/EU.

14 Poglavljem III. glavom 2. uređuju se prava ispitanika, odnosno pravo na informiranje (članak 37., čijim se stavkom 2. dopušta odgađanje, ograničavanje ili isključivanje informacija), pravo na pristup podacima (članak 38., čijim se stavkom 2. dopušta djelomično ili potpuno ograničavanje pristupa) i pravo na ispravak podataka (članak 39., čijim se stavkom 4. dopušta ograničavanje razloga odbijanja ispravka ili brisanja podataka ili ograničavanje djelomične ili potpune obrade).

15 Člankom 42. nadalje se određuje:

„Zahtjev za ostvarivanje prava iz ovog poglavlja u pogledu policijskih službi […] ili Glavnog inspektorata savezne i lokalne policije, upućen je nadzornom tijelu iz članka 71.

U slučajevima iz članka 37. stavka 2., članka 38. stavka 2., članka 39. stavka 4. i članka 62. stavka 1. nadzorno tijelo iz članka 71. obavještava samo ispitanika da je provelo potrebne provjere.

[…]"

16 Poglavlje VI. glave 2. naslovljeno je „Neovisna nadzorna tijela".

17 Člankom 71. određuje se:

„§ 1. U okviru Zastupničkog doma uspostavljeno je neovisno tijelo za nadzor policijskih informacija koje se naziva Tijelo za nadzor policijskih informacija.

[…]

zaduženo je za: 1° nadziranje primjene ove glave […]".

18 Glava 5., naslovljena „Pravni lijekovi i zastupanje ispitanika", sadržava poglavlje I. naslovljeno „Tužba za prestanak povrede".

19 Njezin članak 209. glasi:

RADNI DOKUMENT

„Ne dovodeći u pitanje bilo koji drugi pravni, upravni ili izvansudski lijek, predsjednik prvostupanjskog suda, koji odlučuje u postupku privremene pravne zaštite, utvrđuje postojanje obrade koja predstavlja povredu zakonskih ili regulatornih odredbi koje se odnose na zaštitu pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i nalaže da se ta obrada prekine.

Predsjednik prvostupanjskog suda, koji odlučuje u postupku privremene pravne zaštite, nadležan je za odlučivanje o svim zahtjevima koji se odnose na pravo koje se dodjeljuje zakonom ili na temelju zakona za otkrivanje osobnih podataka i o svim zahtjevima za ispravak, brisanje ili zabranu upotrebe svih netočnih osobnih podataka ili, s obzirom na svrhu obrade, nepotpunih ili nerelevantnih osobnih podataka ili osobnih podataka čije su bilježenje, otkrivanje ili pohrana zabranjeni, a čijoj se obradi ispitanik usprotivio ili koji su pohranjeni dulje od dopuštenog razdoblja".

3. Stajališta stranaka:

BA i Ligue des droits humains (u daljnjem tekstu: žalitelji)

20 Žalitelji upućuju na opće i sustavno odstupanje od prava na pristup osobnim podacima jer se pravo na pristup može ostvariti samo neizravno posredstvom Tijela za nadzor policijskih informacija i osobito kritiziraju nepostojanje pravnog lijeka protiv odluke Tijela za nadzor policijskih informacija.

21 Ustraju u svojem zahtjevu za pristup osobnim podacima osobe BA koji se odnose na njezino sudjelovanje u deset prosvjeda u razdoblju od 2007. do 2016. i podredno traže da se Sudu uputi pitanje o člancima 14., 15. i 17. Direktive 2016/680 u vezi s člancima 8., 47. i člankom 52. stavkom 1. Povelje.

Tijelo za nadzor policijskih informacija

22 Tijelo za nadzor policijskih informacija zahtijeva da se žalba odbije i potvrdi doneseno rješenje u dijelu u kojem se tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Prvostupanjski sud na francuskom jeziku u Bruxellesu) proglašava nenadležnim za odlučivanje o zahtjevu i odbija ga kao takvog.

4. Ocjena coura d'appel de Bruxelles (Žalbeni sud u Bruxellesu):

23 Na podatke koje su obradile policijske službe, kao što su sporni podaci, u belgijskom pravu primjenjuje se poseban sustav. Kao što je to dopušteno člankom 17. Direktive 2016/680, člankom 42. Zakona od 30. srpnja 2018. predviđa se da se zahtjevi u vezi s pravima na osobne podatke šalju Tijelu za nadzor policijskih informacija koje samo obavještava ispitanika da je „provelo potrebne provjere". „[K]ontekstualne informacije" koje Tijelo za nadzor

RADNI DOKUMENT

policijskih informacija može dostaviti ispitaniku do sada još nisu pojašnjene kraljevskom uredbom predviđenom zakonom.

24 U skladu s člankom 71. Zakona od 30. srpnja 2018. Tijelo za nadzor policijskih informacija jest nadzorno tijelo koje je imenovano za ostvarivanje subjektivnih prava osobe BA u pogledu spornih podataka u odnosu na voditelja obrade.

25 Dok se to zahtijeva člankom 17. stavkom 3. Direktive, člankom 42. Zakona od 30. srpnja 2018. od nadzornog se tijela ne traži da obavijesti ispitanika o njegovu pravu na pravni lijek. Članak 17. stavak 3. Direktive stoga nije prenesen u nacionalno pravo.

26 Člankom 47. Povelje jamči se pravo na djelotvoran pravni lijek pred nepristranim sudom.

27 Cour d'appel de Bruxelles (Žalbeni sud u Bruxellesu) napominje sljedeće:

– člankom 240. Zakona od 30. srpnja 2018. određuje se da Tijelo za nadzor policijskih informacija:

> „4° rješava pritužbe, istražuje u odgovarajućoj mjeri predmet pritužbe te podnositelja pritužbe u razumnom roku izvješćuje o napretku i ishodu istrage, posebno ako je potrebna daljnja istraga ili koordinacija s drugim nadzornim tijelom […]".
>
> Međutim, podnošenje tog pravnog lijeka pred Tijelom za nadzor policijskih informacija treba biti usmjereno protiv voditelja obrade. Stoga taj pravni lijek nije dostupan ispitaniku koji ne može osobno ostvariti prava predviđena Direktivom i Zakonom od 30. srpnja 2018. i kojem voditelj obrade nije otkrio svoj identitet, kao u ovom slučaju.

– tužbom za prestanak povrede, koja je uređena člankom 209. i sljedećim člancima Zakona od 30. srpnja 2018., osobi BA također se ne dodjeljuje pravo na djelotvoran pravni lijek protiv Tijela za nadzor policijskih informacija. Naime, iz tih odredbi proizlazi sljedeće:

- pravni lijek protiv voditelja obrade može podnijeti sam ispitanik ili Tijelo za nadzor policijskih informacija; pravni lijek stoga ne može podnijeti osoba BA protiv Tijela za nadzor policijskih informacija;

- člankom 42. Zakona od 30. srpnja 2018., donesenim u skladu s člankom 13. stavkom 3., člankom 15. stavkom 4., člankom 16. stavkom 4. i člankom 17. Direktive 2016/680, osobi BA ne dopušta se da podnese takav pravni lijek protiv voditelja obrade jer je ostvarivanje njezinih prava povjereno Tijelu za nadzor policijskih informacija;

- na temelju vrlo sažetih informacija koje pruža Tijelo za nadzor policijskih informacija, iako je to u skladu s člankom 42. Zakona od 30. srpnja 2018. i

RADNI DOKUMENT

člankom 17. Direktive, osim što se u tim informacijama ne navodi postojanje pravnog lijeka, osoba BA ni sud ne mogu ocijeniti, u okviru naknadne provjere, je li Tijelo za nadzor policijskih informacija osiguralo pravilno ostvarivanje prava osobe BA;

– naposljetku, čak i ako je tužba za prestanak povrede uređena Zakonom od 30. srpnja 2018. tako da se „ne dovod[i] u pitanje bilo koji drugi pravni, upravni ili izvansudski lijek" i ne ograničava „nadležnost prvostupanjskog suda i predsjednika prvostupanjskog suda koji odlučuje u postupku privremene pravne zaštite" (članci 209. i 219. Zakona), bilo kojim drugim pravnim lijekom koji podnese osoba BA naišlo bi se na iste poteškoće jer osoba BA ne može ni osobno ostvarivati svoja prava protiv voditelja obrade ni odlučiti da se ostvarivanje njezinih prava podvrgne naknadnoj provjeri posredstvom Tijela za nadzor policijskih informacija te nadzirati njegovo djelovanje s obzirom na prvotni odgovor tog tijela, iako je to dopušteno člankom 17. Direktive i Zakonom od 30. srpnja 2018.

5. **Prethodna pitanja**:

28 Zbog tih razloga Cour d'appel de Bruxelles (Žalbeni sud u Bruxellesu, Belgija) upućuje Sudu sljedeća pitanja:

1. „Zahtijeva li se člankom 47. i člankom 8. stavkom 3. Povelje Europske unije o temeljnim pravima da se predvidi pravo na pravni lijek protiv neovisnog nadzornog tijela kao što je Tijelo za nadzor policijskih informacija kad to tijelo osigurava ostvarivanje prava ispitanika u odnosu na voditelja obrade?"

2. „Je li članak 17. Direktive 2016/680 u skladu s člankom 47. i člankom 8. stavkom 3. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, kako ih tumači Sud, u dijelu u kojem se tim člankom nadzorno tijelo, koje osigurava ostvarivanje prava ispitanika u odnosu na voditelja obrade, obvezuje samo da obavijesti tog ispitanika o tome „da je ono provelo sve potrebne provjere ili preispitivanje" i „o njegovu pravu na pravni lijek" s obzirom na to da takva informacija ne omogućuje nikakvu naknadnu provjeru djelovanja i ocjene nadzornog tijela s obzirom na podatke ispitanika i obveze koje ima voditelj obrade?"

RADNI DOKUMENT